

22 decembrie 2022

APEL PUBLIC

al societății civile privind necesitatea asigurării transparenței și reglementării eficiente a achizițiilor publice de valoare mică

Achizițiile publice de valoare mică (AVM) reprezintă achizițiile autorităților publice de bunuri și servicii în valoare de până la 200.000 lei, fără TVA și de lucrări de până la 250.000 lei. Deși, sunt considerate achiziții de valoare mică, dacă sunt analizate ca și volum, acestea ating sume impresionante din buget. Conform [Sintezei analitice a rezultatelor de audit aferente domeniului achizițiilor publice în perioada 2020 – 2021](#), Curtea de Conturi estimează valoarea AVM la circa 9 miliarde de lei, ceea ce reprezintă, conform statisticilor oficiale, bugetul total al achizițiilor publice din Republica Moldova. AVM nu cad sub incidența legii achizițiilor publice, fiind reglementate separat de un regulament cu prevederi generale care nu include nici măcar o singură prevedere privind publicarea sau transparența acestora. Pe scurt, este permisă contractarea directă a unui anumit operator economic la discreția autorității publice, fără obligația de a desfășura proceduri deschise prin sistemul electronic sau de a publica, cel puțin, rezultatele atribuirii contractelor. Așadar, în realitate AVM sunt lipsite total de transparență și lăsate la discreția autorităților publice, fapt ce generează riscuri înalte de fraudă și corupție. Mai mult, nici măcar autoritățile publice nu dețin date și statistici despre valoarea sau eficiența lor.

În acest context, organizațiile societății civile care monitorizează modul în care sunt utilizați banii publici, inclusiv achizițiile publice, au sesizat în repetate rânduri despre necesitatea aducerii AVM în câmpul transparenței, inclusiv prin digitalizarea acestora și publicarea în sistemul electronic de achiziții. În iunie 2021, Ministerul Finanțelor a lansat pentru consultări publice [primul proiect al noului Regulament privind AVM](#), asupra căruia ne-am expus public [aici](#). Procesul, însă, a fost tergiversat circa un an, iar recent, Ministerul a relansat consultările publice, dar cu conținut și reglementări conceptuale diferite, în special noi praguri pentru realizarea electronică a AVM. Noi, reprezentanți ai societății civile, ne-am expus, atât public în cadrul discuțiilor organizate de către Ministerul Finanțelor, cât și prin transmiterea comentariilor și propunerilor noastre în scris. Înțelegând și necesitățile autorităților de a contracta uneori în regim de urgență anumite bunuri, servicii sau lucrări, am aprobat pragurile introduse pentru contractare directă, dar cu condiția ca pentru fiecare contract să fie publicate în sistemul electronic rezultatele atribuirii contractului.

Îngrijorător este faptul că, în ședința Guvernului din 14 decembrie, am constatat că a fost [aprobat un proiect de regulament](#) nu doar care nu a luat în considerare propunerile noastre, dar este conceptual diferit de proiectul pe care l-am consultat, iar punctul privind publicarea rezultatelor procedurilor de achiziție de valoare mică pur și simplu „a dispărut”. Dincolo de faptul că noul regulament aprobat nu aduce transparență și acces deschis la datele privind AVM, acesta a fost aprobat și cu încălcarea vădită a principiilor de transparență și participării civice în procesul decizional. Dar să le luăm pe rând:

1. Pragurile valorice pentru contractare directă fără procedură prin sistemul electronic în proiectul de regulament consultat cu noi au fost: bunuri și servicii în valoare de 50.000 - 125.000 lei și lucrări în valoare cuprinsă între 50.000 - 150.000 lei, fără TVA. În Regulamentul aprobat, pragurile pentru achizițiile de bunuri și servicii de la **50.000 - 150.000 lei și lucrări în valoare de 50.000 - 200.000 lei, fără TVA.**
2. Pct. 13 din proiectul consultat de noi se referea la **publicarea datelor, cel puțin, post-factum privind rezultatele atribuirii contractelor de AVM:** Autoritatea/entitatea contractantă publică obligatoriu în SIA „RSAP”, în termen de 15 zile de la data semnării contractului/achitării facturii de plată, informația cu privire la achizițiile publice de valoare mică realizate în conformitate cu prevederile pct. 12, anexând documentul care confirmă achiziția de bunuri, servicii sau lucrări. **În Regulamentul aprobat acest punct a dispărut integral, fiind introdusă o prevedere sterilă privind obligația autorităților/entităților de a raporta trimestrial în sistemul electronic.**
3. Un alt element esențial se referă la realizarea AVM și publicarea rapoartelor în sistemul electronic MTender. **Or, actualmente acesta nu dispune de funcționalități tehnice specifice desfășurării procedurilor de valoare mică și nici funcționalități care ar permite autorităților/entităților contractante publicarea rapoartelor trimestriale privind rezultatele AVM.**

În acest context, solicităm autorităților responsabile de sectorul achizițiilor publice să intervină cu următoarele acțiuni:

1. **Modificarea Regulamentului cu privire la achizițiile publice de valoare mică, prin micșorarea pragurilor pentru contractare directă** fără procedură prin sistemul electronic conform proiectului de regulament consultat cu societatea civilă.
2. **Elaborarea unei instrucțiuni** cu privire la modalitatea de prezentare a datelor privind atribuirea contractelor de AVM, prin care să se asigure publicarea rezultatelor obligatorie în sistemul electronic Mtender.
3. **Prezentarea informațiilor cu privire la acțiunile de dezvoltare/modificare a funcționalităților tehnice din MTender,** care să permită publicarea datelor și rapoartelor cu privire la rezultatele procedurilor de AVM.

Semnături:

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”
Asociația pentru o Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER)
AO Părinți Solidari
Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI
AO „Localinvest”
AO „Inițiativa Pozitivă”